

Stanovisko k přítomnosti otců v porodnicích (stav k 19. 3. 2020)

Zadání:

Může poskytovatel zakázat přítomnost otce u porodu a po porodu?

Použité právní předpisy:

- Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách
- Usnesení Vlády České republiky ze dne 15. 3. 2020 č. 215, o přijetí krizového opatření
- Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví č. j.: MZDR 12344/2020-1/MIN/KAN ze dne 18. 3. 2020

Rozbor:

Dle § 28 odst. 3 písm. e) bod 1. zákona o zdravotních službách má nezletilý pacient právo na nepřetržitou přítomnost zákonného zástupce, a to v souladu s jinými právními předpisy a vnitřním řádem, a nenaruší-li přítomnost těchto osob poskytnutí zdravotních služeb.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví č. j.: MZDR 12344/2020-1/MIN/KAN ze dne 18. 3. 2020 stanoví, že se všem poskytovatelům zdravotních služeb lůžkové péče s účinností od 18. 3. 2020 nařizuje zákaz návštěv pacientů ve zdravotnických zařízeních, ve kterých se poskytuje lůžková péče. Explicitně z tohoto zákazu zůstávají i nadále vyjmuti nezletilí pacienti. Mimořádné opatření uvádí: „*nařizuje se zákaz návštěv pacientů v zdravotnických zařízeních, ve kterých se poskytuje lůžková péče, s výjimkou: nezletilých pacientů*“.

Pokud se ptáme, zda má rodička právo na přítomnost otce u porodu, pak je s odkazem na mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 18. 3. 2020, č. j. MZDR 12344/2020-1/MIN/KAN třeba dovést, že přítomnost otce u porodu je s účinností od 18. 3. 2020 vyloučena. V odůvodnění mimořádného opatření se uvádí, že „*obsah tohoto mimořádného opatření nově dopadá, oproti mimořádnému opatření ze dne 9. března 2020 (č.j.: 10519/2020-1/MIN/KAN) krom jiného, i na přítomnost otců při porodech, která se tímto zakazuje*.“

K odlišnému závěru je však třeba dospět, ptáme-li se, zda může poskytovatel zakázat přítomnost otce v porodnici. Od okamžiku narození dítěte totiž neřešíme právo rodičky na přítomnost osoby blízké nebo osoby určené ve smyslu § 28 odst. 3 písm. e) bod 3. zákona o zdravotních službách, ale právo novorozence (nezletilého pacienta) na přítomnost zákonného zástupce ve smyslu § 28 odst. 3 písm. e) bod 1. zákona o zdravotních službách.

Ve vztahu k nezletilým pacientům pak jednoznačně platí, že v souladu s Mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví č. j.: MZDR 12344/2020-1/MIN/KAN ze dne 18. 3. 2020 zůstává právo nezletilých pacientů na přítomnost zákonného zástupce, resp. právo přijímat návštěvy i nadále nedotčeno, neboť na tyto situace dopadá explicitní výjimka ze zákazu.

Tento závěr zůstává platný i při zohlednění usnesení vlády ČR ze dne 15. 3. 2020 o přijetí krizového opatření, kterým vláda ČR zakázala volný pohyb osob na území celé České republiky. Usnesení totiž explicitně ze zákazu vyjmul „*nezbytné cesty za rodinou nebo*

osobami blízkými“ a „cesty do zdravotnických zařízení, včetně zajištění nezbytného doprovodu příbuzných a osob blízkých“.

V reakci na vyjádření některých poskytovatelů je na konec třeba zdůraznit, že právem nezletilého pacienta na přítomnost zákonného zástupce zákon o zdravotních službách myslí právo na přítomnost matky a otce, kteří oba společně jsou zákonným zástupcem pacienta. Nelze souhlasit s právním výkladem, dle kterého má nezletilý pacient právo na přítomnost pouze jednoho z rodičů. Tento výklad se opírá o ryze jazykový výklad formulace zákonného textu, který užívá singulár „zákonný zástupce“, nikoliv plurál „zákonní zástupci“. Takový výklad však neodpovídá systematickému zákonu o zdravotních službách, který sice užívá terminologii „zákonný zástupce“, zcela zjevně tímto termínem však rozumí oba rodiče. Pro příklad lze uvést § 35 zákona o zdravotních službách, které upravuje udělení souhlasu za nezletilého pacienta.

Závěr:

S ohledem na uvedené lze uvést, že s účinností od 18. 3. 2020 v souladu s mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví č. j.: MZDR 12344/2020-1/MIN/KAN ze dne 18. 3. 2020 je přítomnost otce u porodu vyloučena, poskytovatel však nesmí otci zakázat přítomnost v porodnici od okamžiku narození dítěte. Na tuto situaci i nadále dopadá výjimka vymezená tímto mimořádným opatřením, která stanoví, že zákaz přítomnosti se nevztahuje na nezletilé pacienty, tedy ani na novorozence v porodnicích. Nutno upozornit, že tento závěr se v současné hektické době může kdykoliv změnit.

Holubová advokáti s.r.o.